

Fylkesmannens kommunebilde av Alvdal kommune - 2020

Fylkesmannens kommunebilde bygger på tilgjengelig KOSTRA-statistikk, annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og kommunedialog. Vi har med utgangspunkt i dette utarbeida ROS-analyser for ulike tjenester. Kommunebildet vi presenterer, er et sammendrag av hvordan Fylkesmannen oppfatter status og utfordringer på sentrale fagområder i kommunen. ROS-analyser gjelder kun fagområder der Fylkesmannen gjennomfører tilsyn eller er tillagt et ansvar i lov eller forskrift.

Vi har valgt å gruppere kommentarene i tre kategorier:

	Områder med god kompetanse, kapasitet og kvalitet
	Områder med forbedringspotensial innen kompetanse, kapasitet og kvalitet
	Områder som er sårbare innen kompetanse, kapasitet og kvalitet

SSBs befolkningsprognose anslår en endring fra 2 418 innbyggere i 2019 til 2 531 i 2040 etter hovedalternativet.

Antall personer i yrkesaktiv alder 20-66 år pr 80 åring endrer seg fra 10,3 i 2019 til 9,1 i 2025 og 5,7 i 2040. Nasjonale gjennomsnittstall er 14,5-12,3 og 7,2.

1. Barn og unge

Skole

Elevene i Alvdal har 43,8 grunnskolepoeng i gjennomsnitt over de siste fem år (2014-2018), landsgjennomsnittet ligger på 41,4.

Barnevern

Kommunen inngår i et barnevernsamarbeid med Tynset kommune som vertskommune, dette har sikret fagmiljø og kvalitet på barneverntjenestene.

2. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Kommunen har gjennomført egenkartlegging i [Brukerplan](#), [handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading](#) er kjent og implementert. Kommunen har rutiner og prosedyrer for tverrsektoriell samhandling om vold/overgrep. Kommunen rapporterer også at det er stor sammenheng og koordinering mellom tjenestenivåene innen rus og psykisk helse.

Sosiale tjenester

Kommunen har en forholdsmessig lav andel sosialhjelpsmottakere på 2,6 prosent (innlandet 2,8 prosent), og en lav andel (30,2 prosent) langtidsmottakere, (Innlandet 36,8 prosent). Kommunen har en lav andel (9,6 prosent) barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt (Innlandet 12,1 prosent). Kommunen har kort stønadslengde (2,8 mnd.) for sosialhjelpsmottakere mellom 18 og 24 år når det gjelder økonomisk stønad (Innlandet 4,5 mnd.). Kommunen har en interkommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Folkehelse

Kommunen har oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne, samt en temaplan for folkehelse for å kunne iverksette tiltak som fremmer folkehelsen. Kommunen gjennomfører systematiske tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

3. Klima

Kommunen har en klima- og energiplan fra 2010, med handlingsdel revidert i 2016. Kommunen legger opp til ny revisjon i 2020, hvilket er positivt.

4. Samfunnsikkerhet

Alvdal har en god overordnet beredskapsplan og er flinke til å ivareta forebyggende samfunnsikkerhet i planer etter plan og bygningsloven. Kommunen har også ivaretatt langsiktige mål og utarbeidet strategier for arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap.

5. Landbruk

Av kommunens samlede verdiskaping utgjør landbruket og landbruksbasert industri 27 prosent. Som jordbruks- og skogbruksmyndighet synes det felles landbrukskontoret for Alvdal og Tynset å ha tilfredsstillende kapasitet og god forvaltningspraksis.

1. Kommuneøkonomi

Jevnt gode netto driftsresultater over flere år. Negativt driftsresultat i 2018 og planlegger svakt positivt i 2019. Høy gjeldsgrad og gjeldsbelastning da kommunen har gjennomført betydelige investeringer de siste årene. Kommunen har god likviditet og bra disposisjonsfond, men har måttet bruke disposisjonsfondet til å saldere budsjettet i 2019.

Befolkningsøkning i gruppen 67 år og eldre fra 2020 til 2040, men reduksjon i de yngre aldersgruppene. Tjenestetilbudet i kommunen må tilpasses denne demografiske endringen.

2. Samfunns- og arealplanlegging

Det er kort tid siden siste revisjon av samfunnsdelen av kommuneplanen. Arealplan i Alvdal er fra 2008 og det er behov for målrettet revisjon. Kommunen har et felles plankontor med Tynset som har solid fagkompetanse. Kommunen er sårbar på kapasitet.

3. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Kommunen har ikke rutiner for å identifisere vold- eller rusmiddelproblematikk hos de som mottar kommunale tjenester. De har ikke oversikt over antall personer som henvender seg vedr. vold i nære relasjoner eller har vært utsatt for seksuelle overgrep. Kommunen har ikke ansatt psykolog i helse- og omsorgstjenestene (lovkrav fra 2020). Kommunen og lokalt DPS avsluttet interkommunalt forprosjekt om å opprette FACT team. Kommunen utreder nå sammen med kommunene i Nord-Østerdal en annen samhandlingsmodell, interkommunal rus- og psykisk helsetjeneste. Vi anbefaler at konklusjonene fra denne utredningen gjennomføres.

Helse og omsorg

Årsverk med helseutdanning inkludert sykepleiere i omsorgstjenesten er på 68,4 prosent (Landsgjennomsnittet er på 74,8 prosent). Kommunen har lav andel årsverk med helseutdanning og bør ha fokus på nåværende og fremtidig kompetanse og rekruttering.

14,8 prosent av innbyggerne som er over 80 år bor på sykehjem, på landsbasis er det 12,4 prosent. Kommunen bør fortsette arbeidet for å styrke hjemmebaserte tjenester, jf. nasjonale anbefalinger.

Sosiale tjenester

Kommunen har hatt en økning i andelen (fra 13,6 (2017) til 20,6 prosent (2018)) unge sosialhjelpsmottakere (18-24 år), samt en økning i andel langtidsmottakere (fra 24,2 (2017) til 30,2 prosent (2018)) (innlandet 36,8 prosent).

Kommunen benytter ikke elektronisk søknadsskjema for økonomisk sosialhjelp, og bør vurdere dette, da det er ansett som et godt virkemiddel for å tilgjengeliggjøre tjenester.

4. Klima

Kommunen rapporterer å ha gjennomført noen klima-/energiltak siste år i kommuneundersøkelsen i 2019, og har søkt midler fra Klimasats i to år. Fylkesmannen oppfordrer til forsterket innsats med utslippskutt.

1. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Det fremkommer av kommunens rapportering på IS 24/8 at de ikke har oversikt over i hvilken grad de ivaretar brukermedvirkning jf. Pasient – og brukerrettighetslovens § 3-1 Helse og omsorgstjenestelovens § 9-3.

Helse og omsorg

Legetimer per uke per beboer i sykehjem er 0,30 timer mot 0,57 timer på landsbasis. Dette er en indikator på mangelfull kvalitet/kapasitet i tjenesten.

Sosiale tjenester

Kommunen har lav anvendelse av lovpålagt vilkår om aktivitet og kvalifiseringsprogram jf. Stl §§ 20a og 29. De bør rette en innsats mot å tilby tilpasset aktivitet og kvalifiseringsprogram til personer i målgruppen.

2. Samfunnsikkerhet og beredskap

Alvdals helhetlige ROS-analyse har mangler jf. minimumskrav. Kommunen mangler også en plan for oppfølging av arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap basert på helhetlig ROS-analyse. Kommunen mangler et dokumentert system for opplæring i kriseorganisasjonen. Alvdal må etter øvelser og hendelser gjennomføre skriftlige evalueringer.